

**ВЧИМОСЯ
ПИСАТИ КУРСОВУ РОБОТУ
з іноземної філології**

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

ВЧИМОСЯ ПИСАТИ КУРСОВУ РОБОТУ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

*Навчально-методичний посібник
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
факультету іноземних мов НДУ імені Миколи Гоголя,
що навчаються за ОПП "Середня освіта. Німецька мова і література"*

**Укладачі:
М. І. Блажко, О. М. Щербак**

Ніжин
2020

УДК 378.147:811.112.2(076)

В90

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(НДУ ім. М. Гоголя)

протокол № 14 від 30.06.2020

Рецензенти:

Лєпuxова Н. І. – доцент кафедри германської філології НДУ ім. М. Гоголя, кандидат філологічних наук;

Ролік А. В. – доцент кафедри германської філології НДУ ім. М. Гоголя, кандидат філологічних наук

Вчимося писати курсову роботу з іноземної філології : навч.-метод. В90 посіб. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня факультету іноземних мов НДУ імені Миколи Гоголя, що навчаються за ОПІ "Середня освіта. Німецька мова і література" / уклад.: М. І. Блажко, О. М. Щербак. Ніжин, 2020. 46 с.

Навчально-методичний посібник "Вчимося писати курсову роботу з іноземної філології" призначений для здобувачів вищої освіти (Далі: ЗВО) першого (бакалаврського) рівня. Він містить покрокові методичні рекомендації до організації самостійної роботи студентів над курсовою роботою з іноземної філології, а також поради до виконання різноманітних завдань та оформлення результатів курсових робіт з іноземної філології, опис порядку проведення процедури захисту курсової роботи, вимоги до оформлення курсової роботи з іноземної філології, а також уточнює та доповнює найважливіші вимоги ПОЛОЖЕННЯ про випуск кваліфікаційну (дипломну) роботу студента Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

УДК 378.147:811.112.2(076)

© М. І. Блажко, О. М. Щербак,
укладання, 2020

© НДУ ім. М. Гоголя, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАД КУРСОВОЮ РОБОТОЮ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ	7
1.1. Поняття, призначення та мета курсової роботи	7
1.2. Загальні вимоги до написання курсової роботи.....	8
1.3. Обрання та затвердження теми курсової роботи	9
1.4. Організаційні вимоги щодо курсової роботи	10
1.5. Порядок виконання курсової роботи	20
1.6. Порядок проведення процедури захисту курсової роботи.....	24
1.7. Рекомендації для захисту результатів курсових робіт з іноземної філології.....	25
1.8. Мовленнєві кліше для виступу на захисті курсової роботи (німецькою та українською мовами).....	26
1.9. Критерії оцінювання курсової роботи	27
РОЗДІЛ ІІ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТЕЗ	30
2.1. Поняття і призначення тез	30
2.2. Основні вимоги до оформлення тез	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	34
ДОДАТКИ	35
<i>Додаток А.</i> Зразок заяви про затвердження теми курсової роботи	35
<i>Додаток Б.</i> Приклад оформлення титульної сторінки курсової роботи.....	36
<i>Додаток В.</i> Приклад оформлення змісту курсової роботи (складний зміст)	37
<i>Додаток Г.</i> Приклад оформлення змісту курсової роботи (простий зміст)	38
<i>Додаток Д.</i> Технічні вимоги щодо розміщення тексту курсової роботи ...	39
<i>Додаток Е.</i> Зразок завдання на виконання курсової роботи	40
<i>Додаток Ж.</i> Приклад оформлення календарного плану виконання курсової роботи.....	41
<i>Додаток З.</i> Приклад оформлення бібліографічного опису використаних джерел	42
<i>Додаток І.</i> Приклад скорочень німецькою мовою	45

ВСТУП

Підготовка фахівців з вищою освітою в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя України здійснюється згідно зі статтею 5 закону України "Про вищу освіту" за освітньо-професійними, освітніми та освітньо-науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: першому (бакалаврському), другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях. На факультеті іноземних мов університету готують фахівців з вищою освітою на бакалаврському та магістерському рівнях.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю (Закон України "Про вищу освіту").

Освітній ступінь бакалавра здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС (Закон України "Про вищу освіту").

Освітньо-професійна програма "Середня освіта. Німецька мова і література" передбачає виконання самостійних індивідуальних науково-дослідних завдань – курсових робіт з іноземної філології, методики, педагогіки або психології на завершальному етапі навчання.

Навчально-методичний посібник **ВЧИМОСЯ ПИСАТИ КУРСОВУ РОБОТУ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ** спрямований на забезпечення дотримання ЗВО норм та вимог, передбачених нормативно-технічними документами, на поліпшення якості курсових проектів.

Актуальність видання цього навчально-методичного підручника зумовлена:

- оновленими нормативно-технічними документами загальноукраїнського (Закон України "Про освіту", Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015) та університетського ("Положення про організацію освітнього процесу в Університеті", с.17-18) рівнів;
- потребою у забезпеченні ЗВО рекомендаціями до написання, оформлення та захисту курсових робіт з дисциплін філологічного циклу;
- необхідністю допомоги в організації самостійної роботи ЗВО над курсовою роботою з іноземної філології;
- вимогою до забезпечення єдиних критеріїв оформлення курсових робіт як текстового документу для ЗВО факультету іноземних мов, що навчаються за ОПП "Середня освіта. Німецька мова та література".

Навчально-методичний посібник має на меті ознайомити ЗВО із технологією підготовки курсової роботи, надати поради для оформлення результатів курсового дослідження,

Курсова робота з іноземної філології освітнього ступеня бакалавра є кваліфікаційною науковою роботою, що виконується ЗВО у процесі навчання в університеті під керівництвом навчально-педагогічних працівників. Курсові роботи містять обґрунтовані теоретичні та практичні висновки, наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту.

Мета курсової роботи полягає, насамперед, у систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, що напрацьовані іншими дослідниками в певній галузі, а також у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень.

Для досягнення **мети** необхідно розв'язати низку **завдань**, насамперед:

- закріпити і поглибити знання, отримані ЗВО у процесі навчання;
- залучити ЗВО до самостійної роботи з фаховою літературою;
- сформулювати навички пошуку необхідних джерел і матеріалів;
- набуття ЗВО досвіду чітко та послідовно викладати теоретичні положення;
- розвинути вміння аналізувати й узагальнювати матеріал та робити висновки.

У результаті написання курсової роботи з іноземної філології ЗВО повинен

знати:

- основні засади планування наукової роботи;
- правила проведення наукових досліджень;
- базові вимоги до оформлення результатів наукових розвідок;
- особливості написання тез для представлення результатів досліджень на наукових конференціях;

вміти:

- аналізувати теоретичний та практичний матеріал певної галузі іноземної філології;
- обґрунтувати власні висновки та стисло і чітко їх формулювати;
- графічно оформлювати курсову роботу відповідно до існуючих вимог Національного стандарту України, що є важливим етапом узгодження формальної сторони та змісту наукового дослідження;
- готувати наукові доповіді про результати власних експериментальних досліджень та викладати результати курсової роботи.

Навчально-методичний посібник має на меті запровадження вимог до організації та проведення процесу наукового проектування, тематики, змісту,

обсягу, структури і оформлення, процедури захисту курсової в межах курсу "Німецькомовне наукове письмо" для ЗВО факультету іноземних мов денної та заочної форм навчання.

У навчально-методичному посібнику особливу увагу акцентовано на необхідності дотримання наукового стилю мови, якого потрібно дотримуватися, щоб зробити дослідження об'єктивним та оформити результати наукових пошуків. Наголошено на важливості стислої, логічної й аргументованої викладення змісту, процедури проведення й результатів наукових досліджень, а також необхідності уникнення загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Укладачі навчально-методичного посібника врахували багаторічний досвід роботи наукових керівників кафедри німецької мови та усіх кафедр факультету іноземних мов, а також пропозиції, висловлені ЗВО.

Особливу увагу у навчально-методичному посібнику приділено розкриттю поняття академічної доброчесності як сукупності етичних принципів та правил, визначених законами України у сфері освіти, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності, а також оприлюднення результатів наукових досліджень.

Навчально-методичний посібник містить розділи: "МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАД КУРСОВОЮ РОБОТОЮ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ", "МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТЕЗ". Такий розподіл матеріалу має на меті допомогти ЗВО самостійно зорієнтуватися в організації процесу наукового проектування, ознайомитися зі специфікою тематики, змісту, обсягу, структури і оформлення, процедури захисту курсової роботи.

У посібнику подано також зразки оформлення усіх елементів курсової роботи, що подаються наприкінці запропонованого видання у додатках.

Навчально-методичний посібник призначений для здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти, що навчаються за ОПП "Середня освіта. Мова і література (німецька)".

Він може бути використаний також і ЗВО інших спеціальностей.

РОЗДІЛ I

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАД КУРСОВОЮ РОБОТОЮ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

1.1. Поняття, призначення та мета курсової роботи

Курсова робота з іноземної філології (Далі: **курсова робота**) є однією з форм участі ЗВО у науково-дослідній роботі. **Курсова робота** виконується ЗВО індивідуально під час навчання в університеті з дисципліни, що передбачена навчальним планом як обов'язкова складова навчального процесу. **Курсова робота** зараховується як окремий модуль. На неї поширюються всі положення рейтингової системи оцінювання набутих ЗВО знань та вмінь, визначених робочою навчальною програмою дисципліни.

Виконання та захист курсової роботи дозволяють визначити рівень теоретичної і практичної підготовки ЗВО, їх вміння самостійно працювати з науковою літературою, аналізувати та узагальнювати навчальний матеріал. **Курсова робота з іноземної філології** виконується в НДУ у 7-му семестрі та є своєрідним підсумком процесу навчання на четвертому курсі факультету іноземних мов.

Метою курсової роботи є:

- систематизація, поглиблення і закріплення теоретичних і практичних знань;
- вироблення вмінь і навичок застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних завдань;
- формування розуміння існуючих у філології науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодіння методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються в курсовій роботі, узагальнення та логічний виклад матеріалу;
- розвиток вміння студента самостійно вивчати й узагальнювати наукові джерела, застосовувати їх під час проходження педагогічної та перекладацької практики.

Курсова робота є окремою одиницею контролю і оцінюється як диференційований залік за результатами її захисту перед комісією до початку семестрового контролю знань. Курсові роботи зберігаються на кафедрі один рік, потім списуються та утилізуються в установленому порядку.

Завдання для самоконтролю

1. Надайте Ваше визначення поняттю "курсова робота з іноземної філології".
2. Коли виконується курсова робота з іноземної філології?
3. Хто виконує курсову роботу з іноземної філології?
4. Для чого виконується курсова робота?
5. Сформулюйте Ваше розуміння мети курсової роботи.
6. Як оцінюється курсова робота?
7. Де зберігається курсова робота?

1.2. Загальні вимоги до написання курсової роботи

Однією з загальних вимог до курсової роботи з іноземної філології є її відповідність сучасному теоретичному та практичному рівню філологічної науки.

Курсова робота має містити обґрунтовані теоретичні положення та висновки, що зроблені ЗВО на підставі аналізу наукової, художньої літератури, медійних текстів і включати матеріали, у яких викладено результати прикладного дослідження проблеми.

Результати виконання курсової роботи мають свідчити про рівень знань ЗВО з методології наукового дослідження, з фахових навчальних дисциплін, а також про сформованість загальних та фахових компетентностей.

ЗВО має дотримуватися таких вимог при підготовці **курсорової роботи**:

- цілеспрямованість роботи: вона має бути присвячена дослідженню однієї проблеми;
- логічність та послідовність викладу матеріалу дослідження;
- глибина дослідження та повнота висвітлення визначених питань;
- переконливість аргументації викладених думок;
- точність і стислість формулювань, конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків і рекомендацій;
- грамотність оформлення пошукового апарату роботи;
- вміння працювати з науково-монографічними, науковими, художніми, іншими джерелами з досліджуваного питання.

Процес підготовки курсової роботи можна умовно поділити на такі кроки: вибір теми курсової роботи; складання плану курсової роботи; збирання та аналіз джерел, необхідних для написання курсової роботи; написання та оформлення курсової роботи.

Завдання для самоконтролю

1. Сформулюйте загальні вимоги до курсової роботи.
2. Як Ви розумієте вимогу "цілеспрямованість" курсової роботи?
3. Надайте Ваше розуміння формулюванню "грамотність оформлення пошукового апарату роботи".
4. Чи знаєте Ви, за допомогою яких мовностилістичних засобів досягається точність і стислість формулювань у курсовій роботі? Наведіть приклади українською або німецькою мовами.
5. Як, на Вашу думку, можна досягти "конкретності викладу матеріалу"?
6. Як Ви вважаєте, чому ЗВО повинен вміти працювати з науково-монографічними, науковими, художніми, іншими джерелами з досліджуваного питання?
7. Що для Вас означає "вміння працювати з науково-монографічними, науковими, художніми, іншими джерелами з досліджуваного питання"? Наведіть приклади.

1.3. Обрання та затвердження теми курсової роботи

Першим кроком процесу написання курсової роботи з іноземної філології є обрання її теми.

Теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри німецької мови, як правило, до 15 вересня поточного року. Для того, щоб дізнатися теми курсових робіт або запропонувати свою, ЗВО повинен виконати таку послідовність дій:

1. Обрати орієнтовну тему дослідження. Тематика складається викладачами кафедри німецької мови відповідно до навчального і робочого навчального планів для ОПП "Середня освіта. Німецька мова і література" та зберігається на кафедрі.

2. Уточнити назву обраної теми курсової роботи з викладачем – науковим керівником;

3. Затвердити тему на засіданні кафедри.

ЗВО може запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження. Для цього потрібно подати заяву на ім'я завідувача кафедри із зазначенням теми курсової роботи і кандидатури наукового керівника (див. Додаток А). Назва курсової роботи має бути стислою, конкретною, відпо-

відати спеціальності та суті дослідженої проблеми, вказувати на предмет і мету кваліфікаційного дослідження. У назві не бажано використовувати ускладнену, узагальнюючу чи псевдонаукову термінологію та уникати слів "Дослідження...", "Аналіз...", "Вивчення...".

Кожному ЗВО кафедра призначає наукового керівника, який здійснює науково-консультаційне керівництво роботою. Підготовка курсової роботи передбачає вчасне виконання ЗВО поставлених перед ними завдань.

Отримати допомогу щодо написання курсової роботи ЗВО може у наукового керівника. Тому **другим кроком написання курсової роботи** є укладання графіку консультацій з науковим керівником (Додаток Ж).

Завдання для самоконтролю

1. Опишіть алгоритм дій, якого слід дотримуватися ЗВО, що починає виконувати курсову роботу?
2. Ким і коли затверджується тематика курсових робіт?
3. Що потрібно зробити ЗВО, щоб дізнатися тему своєї курсової роботи з іноземної філології?
4. Поясніть Вашому однокурснику послідовність тих дій, які він має виконати, щоб дізнатися тему своєї курсової роботи.
5. Якщо ЗВО хоче запропонувати свою тему курсової роботи, він має написати заяву.
6. Назвіть вимоги, яким має відповідати тема курсової роботи.
7. Як і до кого слід звертатися ЗВО, якщо йому потрібна допомога у написанні курсової роботи?
8. Використайте Додаток Ж та укладіть свій графік консультацій з науковим керівником. Сформулюйте мінімум три запитання щодо Графіку, які Ви хотіли б обговорити з Вашим науковим керівником.

1.4. Організаційні вимоги щодо курсової роботи

1.4.1. Обсяг. Оптимальний обсяг для курсової роботи становить 30-35 друкованих сторінок тексту роботи. До обсягу не зараховують список використаних джерел, додатки.

Допускається відхилення від зазначених орієнтирів у межах 20 відсотків. Якщо обсяг курсової роботи перевищує вказані межі, науковий керівник може зазначити це як недолік. Якщо обсяг курсової роботи менший 25 сторінок, така робота, як правило, не допускається до захисту.

Курсова робота виконується українською або німецькою мовами.

1.4.2. Структура курсової роботи. Обов'язковими складовими курсової роботи є:

- 1) титульний аркуш (Додаток Б);
- 2) анотація;
- 3) зміст;
- 4) вступ;
- 5) основна частина;
- 6) висновки;
- 7) резюме німецькою мовою;
- 8) список використаних джерел.

1.4.3. Анотація – (лат. *annotatio* – зауваження) коротка характеристика твору чи видання, яка розкриває їх призначення, зміст, форму та інші особливості; стисла характеристика роботи, яка містить тільки перелік основних питань, інформацію про призначення роботи та її цінність. Написання анотації є однією з найважливіших навичок письмового мовлення. Оволодіння технологією її написання необхідне для студентів, оскільки грамотно укладена анотація важлива під час упорядкування курсової роботи.

Анотація до курсового дослідження дає стислу характеристику роботи, в якій необхідно визначити основні ідеї і розділи роботи, поєднати їх і подати у стислій формі. Ключовою навичкою під час складання анотації є чіткість.

Питання, що висвітлюються в анотації:

- Об'єкт дослідження, його параметри і характеристика;
- Мета роботи й основні досягнення;
- Теоретична частина, яка показує читачеві, на чому базуються уявлення про об'єкт, і обґрунтовує дії, спрямовані на вирішення проблеми;
- Висновки (що нового, цікавого);
- Методи дослідження (яким чином ви отримали результат?);
- Вказівка, до якої галузі знань належить праця і яких спеціалістів може зацікавити робота.

Алгоритм написання анотації:

Написання повної анотації до курсової роботи можна здійснювати за наступним планом:

1. Назва роботи (розмір шрифту 15,5, вирівнювання по лівому краю)
2. Прізвище, ім'я, по батькові автора роботи (12 кегль, жирний шрифт)

3. Прізвище, ім'я, по батькові звання наукового керівника (12 кегль, жирний шрифт)

4. Інформація з розділу ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА курсової роботи. *Подано основи...; Узагальнено теоретичні положення ...; Розглянуто теорію явища / процесу...; Наведено...; Особливу увагу приділено... .*

5. Інформація з розділу ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА курсової роботи. *Надано визначення ... / Докладно описано основні функції...; Подано коротку характеристику і призначення ...; Встановлено взаємодію.../ структурні та семантичні характеристики ... / функціонально-стилістичні особливості ...; Проаналізовано поняття*

6. Інформація з розділу МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ. *Дослідження виконано переважно за допомогою загальнонаукових методів (аналізу / синтезу, індукції / дедукції, описового), з акцентом на ...; Спеціальні методи дослідження полягають в комплексній роботі з ...; Особлива увага при застосуванні цього методу належить*

7. Інформація з ВИСНОВКІВ. *Отримана... / Визначена характеристика ...; Доведено / Встановлено, що*

8. Вказівка про галузь знань, до якої належить робота. *Робота належить до...; спрямована на... .*

1.4.4. Зміст відображає назви і номери початкових сторінок усіх складових роботи (вступу, розділів і підрозділів (підпунктів), загальних висновків, списку використаної літератури, додатків (див. Додаток В, Додаток Д).

1.4.5. Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі обґрунтовується актуальність і науково-практичне значення обраної теми курсової роботи, визначається її мета та завдання, ступінь її вивчення в науковій вітчизняній та зарубіжній літературі, об'єкт та предмет, методи дослідження, структура курсової роботи. Рекомендований обсяг вступ – 2-3 сторінки.

Елементи вступу розташовуються в курсовій роботі у такій послідовності:

Актуальність теми. Обґрунтовують важливість і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання, ступінь наукової розробленості проблеми.

Мета дослідження – головний задум дослідження. Мету дослідження формулюють одним реченням. При формулюванні мети дослідження не рекомендується вживати іменники *дослідження, вивчення, аналіз тощо*, оскільки

дослідження й аналіз є засобами досягнення мети. При формулюванні мети бажано чітко зазначити, що саме ви хочете *встановити, визначити, з'ясувати* в своїй роботі.

Завдання дослідження – це детальні роз'яснення поставленої мети, що формулюють головні дослідницькі питання. При формулюванні завдань потрібно конкретно вказати, що саме ви передбачаєте зробити: *проаналізувати, визначити теоретичні передумови, встановити способи утворення нових слів, надати характеристику, систематизувати вітчизняний і зарубіжний досвід, виокремити, дослідити й описати, розглянути, з'ясувати, простежити, показати, класифікувати, укласти німецько-український словник метафор/фразеологізмів* тощо.

Об'єкт дослідження – це одна з основних характеристик досліджуваної теми. Під **об'єктом дослідження** розуміють процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, й які потрібно дослідити.

Предмет дослідження. Одна з головних характеристик досліджуваної теми. Під **предметом дослідження** розуміють конкретні явища (одиниці різних мовних рівнів, ідеї, тексти тощо), за допомогою яких відбувається дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження – прийом, спосіб, або спосіб дії; система принципів, прийомів підходу до вивчення явищ та закономірностей мислення, мови, суспільства, природи; шляхи, способи досягнення певних результатів. У курсовій роботі подають перелік методів дослідження, використаних для розв'язання поставлених в роботі завдань. Перераховувати їх треба коротко та конкретно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Матеріал дослідження – мовні та мовленнєві засоби, корпуси лексем, мовні конструкції, фразеологізми, терміни, кількість слововживань тощо. Матеріал дослідження отримують з лексикографічних джерел, з текстів художньої літератури, з медійних текстів, кінофільмів тощо.

Наукова новизна одержаних результатів – стислий перелік нових наукових результатів, одержаних автором у межах роботи (як правило, магістерської). У Вступі подають стислий опис нових наукових положень (рішень), запропонованих особисто ЗВО. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни за

допомогою таких засобів: *вперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток* тощо.

Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень). У жодному випадку не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що в роботі зроблено те й те, а сутності і новизни із написаного виявити неможливо. Подання наукових положень у вигляді анотацій є найбільш поширеною помилкою ЗВО при викладенні загальної характеристики роботи.

Практичне значення одержаних результатів – це рекомендації щодо можливого використання результатів наукової праці (як правило, магістерської). Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати.

Особистий внесок – це ідеї або розробок, що належать співавторам, разом з якими були опубліковані наукові праці. ЗВО відзначає у Вступі наявність цього факту з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в ці праці або розробки.

Апробація результатів роботи – інформація про конференції, симпозіуми, наради, семінари, на яких було оприлюднено результати дослідження.

Публікації – це відомості про кількість статей, тез у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій, де опубліковано результати роботи.

Завдання для самоконтролю

1. Сформулюйте основні вимоги, що висуваються до обсягу курсової роботи.
2. Що є обов'язковими складовими курсової роботи?
3. Що відображає Анотація до курсової роботи?
4. Опишіть алгоритм написання Анотації.
5. Що відображає Зміст курсової роботи? Поясніть це на прикладі з Додатків.
6. Яку функцію виконує Вступ у науковій праці?
7. Які елементи Вступу є обов'язковими?
8. Який обсяг має Вступ?
9. Підготуйте схему розташування обов'язкових елементів Вступу та прокоментуйте її.

1.4.6. Основна частина являє собою змістовне розкриття питань, які становлять предмет дослідження.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів та підрозділів, пунктів, підпунктів. Рекомендовано ділити основний текст роботи не менше, ніж на два, і не більше, ніж на чотири розділи, і стільки ж підрозділів у кожному розділі.

Важливо: Кожний розділ починають з нової сторінки, а підрозділи відокремлюються від попереднього тексту одним абзацним інтервалом (для цього потрібно натиснути кнопку Enter). Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ I", "РОЗДІЛ II", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами, жирним виділенням і вирівнюють по центру.

Важливо: Крапку в кінці заголовків не ставлять. Послідовність розділів позначають римськими числами (РОЗДІЛ I; РОЗДІЛ II), найменування розділів пишеться з нового рядка також великими літерами, жирним виділенням і з центральним вирівнюванням.

Між заголовком кожного розділу і наступним текстом виставляється один абзацний інтервал (для цього потрібно натиснути кнопку Enter).

Заголовки підрозділів друкують окремим рядком, маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовок кожного підрозділу і попередній текст розділяються одним абзацним інтервалом (для цього потрібно натиснути кнопку Enter).

Для позначення послідовності підрозділів використовують арабські числа, відповідно до порядкового номера розділу, в якому вони містяться. Розглянемо це на прикладі:

Приклад 1.

1.1. Зміст понять "емоційність" та "емотивність" та їх розмежування

2.3. Емоція Angst / страх та засоби її вираження

Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів досліджень. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають матеріал, як правило, в такій послідовності:

РОЗДІЛ I – огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень; виклад загальних підходів і основних методів досліджень, опис теоретичних і (або) експериментальних досліджень;

РОЗДІЛ II – аналіз і узагальнення результатів власних досліджень.

В першому розділі ЗВО окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними, а отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення свого дослідження, крім того, у цьому розділі обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення емпіричних досліджень.

У другому розділі з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень з висвітленням того нового, що студент вносить у розроблення проблеми. ЗВО повинен оцінити повноту й достовірність одержаних ним результатів, порівняти їх з даними аналогічних досліджень інших авторів.

1.4.7. Висновки повинні мати обсяг до 4-5 сторінок та містити теоретичні й практичні підсумки проведеного дослідження. Виписуються загальні висновки, які відображають коротку оцінку проаналізованих теоретичних положень, практики за об'єктом дослідження. Висновки повинні логічно впливати зі змісту викладеного матеріалу, бути самостійними й конструктивними, містити відповіді на всі завдання, поставлені у вступі. Все це дасть змогу авторові засвідчити у висновках, що сформульованої у вступі мети досягнуто. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх достовірність, викласти рекомендації щодо їх використання.

1.4.8. Список використаних джерел. У списку наводяться джерела, на які зроблені посилання в курсовій роботі, а також ті, які були опрацьовані при написанні курсової роботи, при цьому слід дотримуватися вимог стосовно назви джерел та послідовності їх розміщення у списку. Зазвичай список використаних джерел подається за алфавітним принципом: спочатку розміщують праці, написані кирилицею, далі – латиною.

Завдання для самоконтролю

1. Що розуміють під "основною частиною" наукового дослідження?
2. На які елементи поділяється Основна частина курсової / наукової роботи?
3. Які особливості має оформлення Основної частини роботи?
4. Поясніть, які особливості має рубрикація тексту основної частини роботи?
5. Які особливості написання мають найменування розділів, підрозділів та пунктів основної частини?

6. Яких принципів слід дотримуватися при розташуванні матеріалу в Основній частині роботи?
7. Поясніть, що є змістом РОЗДІЛУ 1 курсової роботи?
8. Поясніть, що є змістом РОЗДІЛУ 2 курсової роботи?
9. Яким вимогам мають відповідати Висновки курсової роботи?
10. Що та в якій послідовності наводять у Списку використаних джерел?

1.4.9. Додатки – це допоміжний матеріал, який подається в кінці роботи та слугує повноті її сприйняття. До додатків за необхідності доцільно включати:

- систематизовані кількісні дані у вигляді таблиць, схем, діаграм;
- допоміжні ілюстрації;
- фрагменти скриптів аудіозаписів із транскрипцією;
- досліджений фактичний матеріал (газетні статті, радіо- чи телематеріали, дані рейтингових агентств тощо);
- списки досліджених одиниць мови (топонімів, антропонімів, фітонімів, зоонімів, фразеологізмів тощо).

Додатки оформлюють як продовження роботи у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток Б" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б.

При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші під назвою роботи друкують великими літерами слово "ДОДАТКИ".

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації та таблиці, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2-другий рисунок першого розділу додатка Д). В основній частині роботи слід давати посилання на Додатки.

1.4.10. Форма виконання.

Курсова робота виконується на стандартних аркушах паперу формату А4 (210 мм х 297 мм). Для курсової роботи використовується книжкова

орієнтація та вирівнювання за шириною. Текст роботи розміщується лише на одному боці аркуша. Важливо дотримуватися відповідних **технічних вимог** щодо розміщення тексту та встановлених правил щодо посилань на джерела (див. Додаток Е).

Формат смуги набору. Текст курсової роботи друкують на текстовому полі сторінки, залишаючи береги таких розмірів:

Ліворуч – 30 мм

Праворуч – 10 мм

Зверху – 20 мм

Знизу – 20 мм

Шрифт, розмір, інтервали. Набір тексту роботи - комп'ютерний, через 1,5 міжрядковий інтервал. Використовується стандартний шрифт TimesNewRoman (розмір кегля 14). Окремі фрагменти тексту (приклади) виділяють курсивом і напівжирним курсивом.

Абзацний відступ. Абзацний відступ повинен дорівнювати 15 мм та бути однаковим упродовж усього тексту. Між абзацами додаткових інтервалів не виставляється.

Нумерація сторінок. Сторінки курсової роботи, починаючи з вступу, мають бути пронумеровані. При цьому титульна сторінка, анотація та зміст курсової роботи включаються до загальної нумерації сторінок.

Номери виставляються лише з четвертої сторінки (перша сторінка Вступу), у правому верхньому кутку без крапки чи інших додаткових позначень.

За певними правилами (див. Додаток Б) оформлюється титульна сторінка курсової роботи. У кінці роботи, після списку використаних джерел студент повинен поставити дату її фактичного завершення і власноручний підпис.

Завдання для самоконтролю

1. Що таке Додатки та який матеріал доцільно в них включати?
2. Які особливості має оформлення Додатків?
3. Назвіть друкарські (технічні) вимоги, яких слід дотримуватися при виконанні курсової роботи.
4. Поясніть особливості формату смуги набору.
5. Який шрифт та міжрядковий інтервал слід використовувати при наборі тексту курсової роботи?

6. На що слід звертати увагу при виставленні абзацного виступу та нумерації сторінок курсової роботи?

7. Які особливості має оформлення титульної сторінки роботи?

1.4.11. Цитування. З метою підтвердження власних аргументів, посилення на авторитетне джерело або критичного аналізу іншого друкованого твору, ЗВО звертаються до праць інших авторів. Для передачі думок інших авторів широко використовується **цитування, перефразовування й узагальнення**.

Науковий етикет вимагає від ЗВО точного (дослівного) відтворення цитат, а також коректного посилання на джерела. За некоректне використання текстів інших авторів можна отримати звинувачення в недоброчесності.

Принципи та правила академічної доброчесності, якими керується НДУ імені Миколи Гоголя, викладені в "Положенні Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя "Про академічну доброчесність". В НДУ за порушення принципів та правил академічної доброчесності застосовуються засоби академічної відповідальності (Положення, с.7)..

Рекомендовано дотримуватися таких загальних вимог до цитування:

- Починати і закінчувати текст цитати лапками такого зразка: "...";
- Цитату слід наводити у повному обсязі та дослівно;
- Пропуски всередині цитати позначають трьома крапками в круглих дужках (...);
- Після кожної цитати слід подавати посилання на джерело;
- Цитування відбувається українською мовою. Якщо автор курсової роботи самостійно переклав цитату з німецької українською мовою, то після цитати слід зробити застереження: у круглих дужках потрібно написати *переклад наш*, поставити крапку, тире та вказати свої ініціали. Розглянемо це на прикладі:

Приклад 2: (*переклад наш. – М.Б.*);

Перефразовування (непряме цитування) дозволяє передати думку іншого автора якнайближче до оригіналу, проте власними словами. Щоб таке непряме цитування було коректним, необхідно:

- змінити структуру речень;
- використовувати синоніми;
- коректно виділити основні ідеї тексту;
- зробити посилання на джерело цитати.

Узагальнення дозволяє стисло передати зміст цілого тексту або його частини і, як правило, передбачає згадку автора тексту:

Приклад 3: *Як стверджує М. Брандес...* .

Усі форми запозичення ідей інших авторів – цитування, парафраз і узагальнення – повинні неодмінно супроводжуватися посиланням на використане джерело чи літературу.

1.5. Порядок виконання курсової роботи

Після затвердження теми курсової роботи та призначення керівника ЗВО приступає до її виконання. Як правило, виконання курсової роботи включає такі етапи:

1.5.1. Попереднє ознайомлення з джерелами

Роботу над науковим дослідженням слід починати з ознайомлення зі станом обраної проблеми. ЗВО повинен знати наявні розвідки з цієї теми. Для цього підбираються та аналізуються наукові джерела, складається бібліографія. Науковий керівник може запропонувати ЗВО список рекомендованої літератури з теми дослідження. Допомогу у підборі літератури також можуть надати працівники наукових бібліотек та читальних залу. ЗВО може здійснювати пошук літературних джерел самостійно. Для цього можна звернутися до бібліотечних каталогів або використовувати пошукові системи в Інтернеті (всесвітній мережі комп'ютерів), наприклад, пошуковик Гугл (google.com). Найбільш відомими українськими інформаційно-пошуковими системами є InfoRes (<http://el.visti.net>) і META (<http://meta-ukraine.com>).

За допомогою **ключових слів**, тобто слів, що мають істотне змістове навантаження, стає можливим знайти потрібну інформацію в інтернеті.

Рекомендовано при підборі літератури звернути увагу на фахові журнали, збірки наукових статей, тематичні збірники, матеріали наукових конференцій, в яких публікують свої результати досліджень спеціалісти відповідної галузі. До таких видань належить, наприклад, збірник наукових праць Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя "Література та культура Полісся. Серія "Філологічні науки"".

Звернення ЗВО до джерел німецькою або англійською мовами значно підвищує теоретичну та практичну значущість проведеного дослідження.

Для опрацювання та систематизація наукових джерел бажано дотримуватися таких загальних правил:

Правило 1. Спочатку потрібно ознайомитися з монографіями, підручниками, теоретичними статтями, оскільки ці праці відображають

проблему в цілому. Потім слід звернутися до статей, присвячених конкретним лінгвістичним дослідженням, тобто науковим працям, в яким проблему відображено вужче.

Правило 2. Вивчення монографій, які є складнішими працями, бажано починати після опрацювання більш простих – підручників. Перед читанням статті слід проаналізувати книгу.

Правило 3. Починати вивчення літератури слід з останніх досліджень з обраної проблематики.

Правило 4. Опрацювання джерел слід починати зі змісту, вступу та передмови або анотації книги, статті, підручника. Потім потрібно переглянути ті розділи, що безпосередньо стосуються теми дослідження. Якщо переглянуті сторінки відповідають темі та науковому інтересу ЗВО, то можна прочитати їх уважно та звернути увагу на міркування та пропозиції, що стосуються вирішення питань обраної теми, на наявність різних поглядів й протиріч.

Правило 5. Необхідний матеріал або занотовується на окремому аркуші, або копіюється. На нотатках (копії) потрібно вказати прізвище автора, назву джерела та номер сторінки, де знаходиться потрібна інформація. Ці дані допоможуть у подальшому при оформленні посилань у тексті роботи. На копії необхідної сторінки різнокольоровими маркерами можна виділити потрібну інформацію.

Правило 6. Кожне опрацьоване джерело необхідно оформити відповідно до діючих нормативно-технічних документів (стандартів) у найбільш зручний для себе спосіб (бібліографічна картка, список джерел в алфавітному порядку, інше). Для цього потрібно виписати ППБ автора, повну назву видання, вихідні дані (видавництво, місто, де видано книгу, рік видання, загальну кількість сторінок).

1.5.2. Визначення цілей та завдань дослідження

Цей етап виконання курсової роботи має на меті з'ясування та встановлення кола питань, які мають бути в ній розглянуті. Для цього студент повинен опрацювати основні теоретичні джерела з теми курсової роботи, проконсультуватися з керівником і сформулювати конкретні питання, які, на його думку, мають становити основний зміст курсової роботи.

Результатом цього етапу має бути складений у встановленій формі і погоджений з керівником план курсової роботи. План роботи може змінюватися в процесі роботи над матеріалом, доповнюватися. Як правило, план включає вступ, два (або три) розділи, які є взаємопов'язаними та розкривають тему, загальні висновки.

ЗВО пропонує науковому керівникові самостійно складений план. План потрібно обговорити з науковим керівником, у разі потреби план коригується й затверджується.

Загальні вимоги до плану можна сформулювати так:

- Темати кожного розділу повинні бути однаково релевантні (важливі);
- Розділи повинні бути приблизно однакові за обсягом;
- Назви розділів мають відповідати темі роботи та відображати логіку дослідження;
- Назви і зміст окремих розділів та пунктів не повинні бути однакові за змістом;
- Жоден пункт плану не повинен повторювати назви курсової роботи.

Створення тексту курсової роботи відбувається шляхом аналізу, систематизації та узагальнення підібраних джерел з кожного пункту плану. Також важливим є опис та інтерпретація одержаних лінгвістичних даних.

1.5.3. Написання курсової роботи

Відповідно до розробленого і погодженого з керівником плану, ЗВО чітко і логічно висвітлює кожне питання. При цьому він, як правило:

- 1) наводить і розглядає різні погляди щодо спірних проблем окремими науковцями та практичними працівниками;
- 2) визначає свою позицію щодо спірних проблем, підтримуючи одну чи кілька з висловлених точок зору або формулюючи свою власну точку зору з наведенням відповідних аргументів;
- 3) аналізує відповідні положення першоджерел;
- 4) підтверджує окремі теоретичні положення лінгвістичних дисциплін;
- 5) формує інші пропозиції практичного характеру.

При використанні в курсовій роботі теоретичних положень інших авторів, ЗВО повинен посилатися на відповідні джерела. Ці посилання забезпечують фактичну вірогідність відомостей про документ, що цитується, дають можливість ознайомлення з документом, одержання уявлення про його зміст, обсяг. Посилатися потрібно на останні видання публікацій. Не допускаються так звані "запозичення", коли матеріали чи положення видаються за власний доробок здобувача. Не можна також допускати суцільного цитування відповідних джерел чи іншого їх надмірного використання, коли "питома вага" такого використання в курсовій роботі перевищує 50 відсотків.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок з джерела, на яке зроблене посилання в курсовій роботі. Внутрішньо-текстові посилання на джерела слід зазначати

порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, [5, с. 55].

Список джерел (бібліографічний апарат) в курсовій роботі – це ключ до джерел, якими користувався автор при її написанні. Він свідчить про ступінь обізнаності здобувача з наявною літературою з теми роботи.

Бібліографічний список – це елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описування використаних джерел і вміщується з нової сторінки під назвою "Список використаних джерел". Такий список є складовою частиною курсової роботи, відображає самостійну творчу роботу її автора, дозволяє оцінити ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Найбільш доцільним є спосіб розміщення літературних джерел, коли прізвища авторів і назви (якщо автор незазначений) розміщуються за алфавітом.

До цього списку включаються монографії, збірники наукових праць, їх складові частини, статті, посібники, підручники, тези доповідей, дисертації, автореферати дисертацій тощо.

Відомості про літературу, яка включена до списку, необхідно давати згідно з вимогами державних стандартів з обов'язковим наведенням назв праць і вихідних даних видавництва.

Приклади оформлення бібліографічного опису використаних джерел див. Додаток 3.

1.5.4. Врахування зауважень керівника та остаточне оформлення курсової роботи

Спочатку готується чорновий варіант курсової роботи, до тексту якої додається ретельно проаналізована інформація. Одержана чернетка курсової роботи доповнюється, окремі положення уточнюються, формулюються висновки, редагується і подається для ознайомлення керівникові.

ЗВО повинен врахувати сформульовані науковим керівником конкретні зауваження. Залежно від характеру та змісту зауважень він виправляє стилістичні та орфографічні помилки, доповнює курсову роботу новими положеннями, уточнює чи змінює свою позицію щодо спірних проблем тощо. Після цього за погодженням з керівником здобувач може передати йому для ознайомлення другий (повторний) варіант своєї курсової роботи або лише тих її частин (фрагментів), до яких були зроблені найбільш істотні зауваження.

Результатом цієї роботи має бути остаточний варіант курсової роботи, погоджений з керівником і оформлений відповідно до встановлених вимог. Разом з відгуком керівника він подається на кафедру і реєструється в *Журналі реєстрації курсових робіт*.

Завдання для самоконтролю

1. Назвіть етапи виконання курсової роботи.
2. Для чого підбираються та аналізуються наукові джерела, складається бібліографія?
3. Як ЗВО може здійснювати пошук літературних джерел самостійно?
4. Що таке "ключові слова"?
5. Яка література може підвищити теоретичну та практичну значущість проведеного дослідження?
6. Поясніть своїм однокурсникам, яких загальних правил слід дотримуватися при опрацюванні та систематизації наукових джерел.
7. На якому етапі створення курсової роботи бажано приступати до підготовки плану?
8. Хто складає план: ЗВО або науковий керівник?
9. Поясніть своїм однокурсникам, яких вимог вони мають дотримуватися при складанні плану?
10. Як план допомагає при написанні курсової роботи?
11. Поясніть своїм однокурсникам, яких вимог вони мають дотримуватися при використанні в курсовій роботі теоретичних положень інших авторів.
12. Надайте Ваше визначення поняттю "бібліографічний список".
13. Наведіть та поясніть приклади оформлення бібліографічного опису використаних джерел.
14. Назвіть умови, які має врахувати ЗВО перед поданням тексту курсової роботи керівникові.
15. Де реєструється курсова робота?

1.6. Порядок проведення процедури захисту курсової роботи

1. Захист курсової роботи з іноземної філології проводиться на відкритому засіданні *Комісії щодо захисту курсових робіт з іноземної філології (Далі: Комісія)*.
2. Відповідальний за створення Комісії – завідувач кафедри німецької мови.
3. До складу Комісії входять наукові керівники курсових робіт, як правило, із числа доцентів кафедри. Наукова спеціальність, вчене звання

керівника, його наукові інтереси повинні відповідати тематиці курсових робіт, для виконання яких він призначений як науковий керівник.

4. Не пізніше як **за п'ять днів** до захисту курсова робота передається ЗВО на кафедру німецької мови та реєструється у *Журналі реєстрації курсових робіт*. Робота подається у друкованому вигляді, окремі структурні частини роботи або кожна її сторінка вставляється у прозорі файли, які додаються із додержанням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи до пластикової теки-швидкозшивача з отворами.

5. Кафедра німецької мови за п'ять днів інформує ЗВО про склад комісії та визначає час та місце Захисту курсових згідно з Графіком проведення екзаменаційної сесії.

6. ЗВО готує мультимедійну презентацію або виступ з наочністю (матеріалом, що ілюструє основні положення курсової роботи) для членів Комісії та аудиторії.

7. Для виступу перед Комісією доповідачу надається орієнтовно *п'ять – сім хвилин*, що відповідає озвученню приблизно двох сторінок тексту формату А4.

1.7. Рекомендації для захисту результатів курсових робіт з іноземної філології

1. Усний виступ ЗВО на відкритому засіданні Комісії, як правило, містить:

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Визначення мети курсової роботи та логіки реалізації конкретних завдань;*

- *Виклад основних результатів дослідження.*

2. Під час виступу ЗВО повинен поєднати виклад матеріалу із використанням мультимедійних засобів, демонструванням таблиць, схем, виробів, наочності тощо. Рекомендована кількість слайдів для презентації: п'ять – шість, шаблони в PowerPoint.

- **Перший слайд** має інформувати про тему дослідження, виконавця роботи та наукового керівника.

- **Другий слайд** ілюструє основні віхи Змісту роботи.

- **Третій слайд** містить стислу інформацію про основні результати теоретичної частини роботи, які можуть бути узагальнені у вигляді схеми, діаграми, таблиці або в інший, зручний для ЗВО, спосіб.

- **Четвертий та (орієнтовно) п'ятий слайди** подають інформацію про практичну частину дослідження, слугують для ілюстрації прикладів, для яких ЗВО зобов'язаний надати коментар або інтерпретацію під час Захисту.

- **Шостий слайд** стисло інформує про Загальні результати дослідження.

Рекомендується обирати для створення слайдів світлі, пастельні тони, без яскравих, веселих фігур, зображень та зайвих графічних ефектів, які відволікають увагу слухача від змісту доповіді. У верхньому правому куті слайда можна додати логотип Університету, наприклад:

3. Рекомендовано чітко відповідати на запитання членів Комісії та присутніх, аргументовано й тактовно реагувати на зауваження наукового керівника та присутніх, надавати аргументовані роз'яснення щодо запитань.

4. Бажано, щоб присутні ЗВО дотримувалися загальних правил поведінки на Захисті: уважно слухали доповідача, ставили запитання доповідачу.

5. Мова Захисту курсової роботи: ЗВО може готувати та презентувати виступ українською або німецькою мовою.

6. Рішення про оцінку курсової роботи ухвалюється на закритому засіданні Комісії. Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною шкалою та за 100 бальною шкалою Університету.

1.8. Мовленнєві кліше для виступу на Захисті курсової роботи (німецькою та українською мовами)

- **Привітання** та назвати тему курсової роботи: Шановні пані та панове! / Sehr geehrte Damen und Herren! Gestatten Sie mir die Ergebnisse der Semesterarbeit zum Thema (das Thema nennen) kurz zu präsentieren / *Дозвольте коротко представити результати курсового проекту з теми (назвати тему) / .*

- **Інформація про основні віхи дослідження:** das Ziel der Arbeit bestand in der/ Die Arbeit hatte zum Ziel. / *Метою дослідження було / Мета дослідження полягала в*

- **Представлення результатів дослідження:**

1. *В ході дослідження встановлено, що(кратко викласти основні результати) / Es wurde festgestellt, dass (weiter folgt kurze Zusammenfassung der wichtigsten Ergebnisse der Arbeit);*

2. *Схематично результати дослідження представлено у вигляді схеми/діаграми/таблиці. Погляньте будь ласка на схему/діаграму/таблицю*

...../ Schematisch sind diese Ergebnisse im Schema/im Diagramm/in der Tabelledargestellt. Sehen Sie sich bitte das Schema/Diagramm/die Tabelle an!

3. *Результати дослідження підтверджують тезу про те, що основною функцією фразеологізмів у художньому тексті є...../ Die Ergebnisse der Arbeit bestätigen die These, dass*

• *Подякувати за увагу/ Für die Aufmerksamkeit danken: Дякую за увагу! / Danke für die Aufmerksamkeit!*

1.9. Критерії оцінювання курсової роботи

№	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Дотримання якісних (змістовних) вимог оформлення курсової роботи.	50 балів
2.	Дотримання технічних вимог оформлення курсової роботи.	20 балів
3.	Представлення результатів курсової роботи на захисті (якість доповіді та Мультимедійної презентації, вміння дотримуватися часового режиму, вміння давати відповіді на запитання тощо.)	30 балів
	Разом	100 балів

Пояснення до критеріїв 1 та 2 оцінювання курсової роботи

1. Оформлення курсової роботи: дотримання **технічних та якісних (змістовних)** вимог. За невідповідність вимогам (значне перевищення обсягу (більше 35 с.) текстової частини роботи, порушення технічних вимог (шрифт та інтервал не відповідають встановленим параметрам:

- параметри сторінки: формат А4 (210x297 мм);
- береги: верхній – 2 см, нижній – 2 см, лівий – 2 см, правий – 1 см;
- сторінки нумеруються арабськими цифрами.
- Номер сторінки ставлять у правий верхній кут сторінки без крапки в кінці на всіх аркушах, що передують "Змісту",
 - шрифт Times New Romans, інтервал – 1,5, кегль – 14;
 - міжрядковий інтервал – 1,5 рядка, щільність тексту однакова, без жодних відступів "до" та "після";
 - абзацний відступ – однаковий упродовж усього тексту і дорівнювати 1,25 см;
 - вирівнювання тексту – по ширині.

За відсутність нумерації сторінок, заголовки пунктів, відсутність посилань на використану літературу, відсутність плану, його невідповідність змісту роботи, недотримання пропорцій між першим та другим розділом та за недотримання вище зазначених технічних вимог знімаються бали – **1–3 балів**.

2. Своєчасне подання курсової роботи (за несвоєчасне подання курсової роботи знімаються бали): **1–2 балів**.

3. **Відповідність Вступу вимогам.** У разі недотримання Критерію 3 (відсутнє обґрунтування актуальності теми та її значущості, не визначені мета і завдання курсової роботи, не представлена характеристика структури роботи, відсутні методи, використані в роботі тощо)) знімаються бали – **1–2 балів**.

4. Логічний виклад матеріалу та дотримання наукового стилю викладу. При недотриманні Критерію 4 знімаються ... бали – **1–5 балів**.

5. Викладення теоретичної частини курсової роботи відповідно до вимог. При недотриманні Критерію 5 (відсутні науковість, чітка логіка викладу; дотримання наукового стилю викладу, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу, не показані дискусійні питання, відсутня участь в наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, наявність наукової публікації за результатами курсової роботи (в друкованому чи електронному виданні тощо) знімаються бали – **1–5 балів**.

6. У разі відсутності табличного та ілюстративного матеріалу або його аналізу, використання неактуальної, застарілої інформації або даних, відсутності їх зв'язку зі змістом тексту, відсутності аналізу поданого практичного матеріалу тощо) знімаються бали – **1–5 балів**.

7. **Відповідність вимогам Висновків.** При недотриманні Критерію 7 вимогам (висновки не мають зв'язку з результатами дослідження, не підбиті підсумки з усіх висвітлених питань, не визначені шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми тощо) знімаються бали – **1 – 5 балів**.

8. **Відповідність вимогам Списку літератури.** При складанні бібліографічного опису необхідно використовувати ДСТУ 8302:2015 або ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". При недотриманні Критерію 8 вимогам (оформлення списку літератури відповідно до відповідно до відсутня література за останні 10 років, список літератури не містить 10 найменувань тощо) знімаються бали – **1–3 балів**.

9. **Ступінь самостійності виконання роботи:** робота виконана самостійно, списана або плагіат. За невміння цитувати, грамотно переробляти інформацію, невміння показувати, як і звідки отримані ці або інші дані, знімаються бали – **1–5 балів**.

10. Наявність Резюме, виконаного німецькою мовою (якщо робота написана українською) або українською мовою (якщо робота написана німецькою) – **1–3 балів**.

Підсумкова оцінка за курсову роботу виставляється **за результатами захисту**.

За результатами захисту курсової роботи студент отримує оцінку (за національною шкалою: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"; за шкалою ВНЗ (в балах) та за шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX), яку викладач виставляє в екзаменаційну відомість.

90–100 балів "відмінно" виставляється за охайно й правильно оформлену курсову роботу, виконання якої повністю відповідає критеріям 1 – 10.

82–89 балів "добре" виставляється за охайно й правильно оформлену курсову роботу, у якій виконані всі зазначені вимоги, але є окремі недоліки, які стосуються технічних вимог (оформлення тексту або списку літератури, форматування тексту).

74–81 бал "добре" виставляється за курсову роботу, що оформлена відповідно до якісних та технічних вимог, у якій виконані всі зазначені вимоги, але є окремі недоліки, які стосуються технічних вимог (оформлення тексту або списку літератури, форматування тексту), недостатньо аргументованих висновків.

64–73 бала "задовільно" виставляється за неохайно оформлений текст (значна кількість порушень технічних вимог), робота містить недостатньо елементів наукового дослідження, неглибокий аналіз, висновки і пропозиції є неаргументовані. Також є сумнів щодо самостійності виконання роботи.

60–63 "задовільно" бала виставляється за роботу, яка містить недостатньо елементів наукового дослідження, неглибокий аналіз, висновки і пропозиції є неаргументовані. Відсутнє вміння цитувати, грамотно переробляти інформацію, показувати, як і звідки отримані ці або інші дані. Також є сумнів щодо самостійності виконання роботи. Текст роботи оформлений неохайно, робота містить значну кількість порушень технічних вимог.

"незадовільно" виставляється, якщо студент недотримується жодної з вимог, що висуваються до курсових робіт.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТЕЗ

2.1. Поняття і призначення тез

Слово *теза* у перекладі з грецької мови позначає *положення, твердження*. Під **тезами** розуміють стислі, лаконічно сформульовані основні положення наукової доповіді, повідомлення, іншої наукової праці. У такому значенні слово "тези" завжди вживається у множині. **Тези** є різновидом наукового письмового тексту, їх публікують у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Тези як письмовий науковий текст містять виклад основних положень доповіді, яка виголошується усно. В композиції (будові) тез можна виділити такі елементи:

- Вступ (1-2 твердження);
- Основна частина (3-6 тверджень);
- Висновок (1-2 твердження).

Якщо **тези** написано грамотно, то вони надають низку переваг авторові, насамперед, допомагають розкрити його науковий потенціал, надають можливість дізнатися, як ідеї автора сприймаються іншими колегами та дозволяють обговорити проблемні моменти.

Написання **тез** вчить коротко узагальнювати інформацію, розкривати суть роботи з метою ознайомити читачів з основними ідеями своєї роботи.

Завдання до самоконтролю

1. Що таке "теза" та які значення цього слова Вам відомі?
2. Надайте визначення поняттю "тези" як письмового наукового тексту.
3. Які елементи виділяють у композиції тез?
4. Назвіть компетентності, яких можна набути при написанні тез.

2.2. Основні вимоги до оформлення тез

Оформлення тез залежить від стилю та формату роботи. В інформаційних листах, що отримують учасники конференцій, формулюються вимоги до оформлення тез. Розглянемо це на прикладі інформаційного листа, який оргкомітет I Міжнародної інтернет-конференції молодих учених **"Сучасна іншомовна освіта: когнітивно-дискурсивні та лінгво-дидактичні дослідження"** розіслав потенційним учасникам конференції. Конференція присвячена 200-річчю з дня відкриття Ніжинської вищої школи.

Приклад 1.

Технічні вимоги до оформлення тез: Текстовий редактор Microsoft Word, формат А4, відступи: ліворуч, зверху, знизу 20 мм; праворуч – 15 мм; гарнітура Times New Roman, кегль 14, інтервал одинарний. Обсяг – до 2-х сторінок. Рубрикація: у першому рядку праворуч вказується прізвище та ім'я автора (і співавторів) (п/ж), нижче – назва організації, в якій навчається автор (курсивом), нижче – місто (курсивом); нижче – відступ; нижче – назва великими літерами (п/ж, п/ц); далі – текст тез. За необхідності – наприкінці тексту з пропуском одного рядка – література. Посилання на літературу в тексті тез подаються у квадратних дужках із зазначенням номеру джерела і через кому номеру сторінки – [2, с.51].

Також подається зразок оформлення тез, наприклад:

Приклад 2.

Зразок оформлення тез

Шиш Оксана,

студентка магістратури

Науковий керівник канд. філол. наук, доц. каф. німецької мови та

Блажко М. І.,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

ЧАСТИНОМОВНА МЕТАФОРА У НІМЕЦЬКІЙ ПРОЗІ (НА МАТЕРІАЛІ КОРОТКОГО ОПОВІДАННЯ ЮДІТ ГЕРМАНН "ЧЕРВОНІ КОРАЛИ")

Текст. Текст [2, с. 51]. Текст. Текст.

Література

Отже, оптимальний варіант для оформлення тез – орієнтуватися на актуальні зразки.

Як написати грамотні тези? Для цього можна рекомендувати таку послідовність дій:

- Поміркуйте, якого результату Ви хочете досягти: презентувати свою роботу та отримати фідбек від аудиторії? Чи Ви маєте намір продемонструвати широкому загалу свою ефективність?
- Сформулюйте робочий варіант назви тез. Назва має відповідати темі конференцій або секції, яку Ви обрали, а також темі Вашої наукової роботи.
- Подумайте над тим, як краще структурувати матеріал. Підготуйте план.
- Здійсніть аналіз матеріалу, який Ви плануєте використати в тезах. Можливо, деяку інформацію потрібно доповнити, уточнити, скоротити.
- Зверніть увагу на логіку викладу, коректну послідовність матеріалу та аргументи.
- Уважно прочитайте вимоги до оформлення тез.
- Напишіть тези, використовуючи план.
- Ретельно перевірте текст тез на можливі граматичні, стилістичні помилки, на унікальність, правильність оформлення тощо.
- Прочитайте текст тез кілька разів, через певний інтервал часу між кожною перевіркою.
- Відправте тези та заявку на участь у конференції або іншому науковому заході.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2016. 17 с.
2. Методичні рекомендації до написання, оформлення і захисту курсових робіт з лінгвістичних дисциплін (для студентів навчально-наукового інституту іноземної філології освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр”, “спеціаліст” та “магістр”) / В. В. Жуковська. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2009. 48 с.
3. Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсових робіт і кваліфікаційних робіт магістра для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра спеціальності "Філологія" / М. О. Биба, К. М. Васирина, М. В. Воробйова, М. В. Залужна, Г. Ф. Морошкіна, Т. М. Уділова. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 66 с.
4. "Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя" / Ел. вид. [Чинне від 2018-05-03]. Ніжин : НДУ ім. Миколи Гоголя, 2018. 46 с.
5. "Положенні Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя "Про академічну доброчесність" / Ел. вид. [Чинне від 2019-05-30]. Ніжин : НДУ ім. Миколи Гоголя, 2019. 10 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ворожбитова А. А. Методы и технология выпускного квалификационного исследования (язык, литература): учеб.-метод пособ. Сочи: РИЦ ФГБУО ВПО "СГУ", 2014. 138 с.
2. Єріна А. М., Захотай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
3. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ВД "Професіонал", 2005. 240с.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 206 с.
5. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 116 с.
7. Ростовський В. С., Дібрівська Н. В. Основи наукових досліджень та технічної творчості: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 96 с.
8. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посіб. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок заяви про затвердження теми курсової роботи

Декану/директору
(назва факультету/інституту)
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ зав. кафедри)
студента спеціальності

(шифр, назва освітньої програми повністю)

факультету/інституту
(назва факультету/інституту)
_____ курсу
(курс)
денної/заочної форми навчання

(ПІБ студента)

Заява

Прошу дозволити мені виконання курсової роботи на тему "... " та
призначити науковим керівником д.філол.н., професора (к.філол.н., доцента)

"__" _____ 20__ р.

Підпис

Віза наукового керівника

Зразок оформлення титульного аркушу

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет іноземних мов
Кафедра німецької мови

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ
з іноземної філології
на тему: **назва теми**

Студентки/а IV курсу, групи Н-4 /НА 41*

ОПП Середня освіта

(Мова і література (німецька))

Іваненко Світлана Петрівна

Науковий керівник:

к. філол. наук, доцент Блажко М.І.

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка ECTS ____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Ніжин, 2020 рік

*Примітка: **Н-4** – шифр групи для заочної форми навчання;
НА 41 – шифр групи для денної форми навчання.

Приклад оформлення змісту курсової роботи (складний зміст)

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДАЛЬНИХ СЛІВ	6
1.1. Категорія модальності у сучасній лінгвістиці	7
1.1.1. Засоби вираження модальності в сучасній німецькій мові.....	12
1.1.2. Класифікація модальних слів.....	14
1.2. Новинний дискурс як явище соціокомунікативного середовища	16
1.2.1. Особливості дискурсу новин	18
1.2.3. Маніпуляційний вплив у текстах новин	20
РОЗДІЛ ІІ. СЕМАНТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ МОДАЛЬНИХ СЛІВ У ТЕКСТАХ ІНТЕРНЕТ-НОВИН	22
2.1. Модальні слова на позначення підтвердження змісту інформації.....	23
2.1.1. Впевненість	24
2.1.2. Презумпція	25
2.2. Модальні слова на позначення емоційної оцінки	25
2.2.1. Сумнів	26
2.2.3. Задоволення.....	28
2.3. Модальні слова на позначення узагальнення змісту інформації	29
2.4. Модальні слова на позначення доповнення змісту інформації	30
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35
ДОДАТКИ.....	41

Приклад оформлення змісту курсової роботи (простий зміст)

Вступ	4
1. Категорія модальності у сучасній лінгвістиці	7
2. Модальні слова на позначення підтвердження змісту інформації.....	23
3. Модальні слова на позначення емоційної оцінки	25
4. Модальні слова на позначення узагальнення змісту інформації.....	29
5. Модальні слова на позначення доповнення змісту інформації	30
Висновки	32
Список використаних джерел.....	35

Технічні вимоги щодо розміщення тексту курсової роботи

- параметри сторінки: формат А4 (210х297 мм);
- береги: верхній – 2 см, нижній – 2 см, лівий – 2 см, правий – 1 см;
- сторінки нумеруються арабськими цифрами.
- Номер сторінки ставлять у правий верхній кут сторінки без крапки в кінці на всіх аркушах, що передують "Змісту",
- шрифт Times New Romans, інтервал – 1,5, кегль – 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5 рядка, щільність тексту однакова, без жодних відступів "до" та "після";
- абзацний відступ – однаковий упродовж усього тексту і дорівнювати 1,25 см;
- вирівнювання тексту – по ширині.

Зразок завдання на виконання курсової роботи

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Факультет/інститут _____
Кафедра _____
Освітній рівень _____
Освітня програма _____
Спеціальність _____
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
" ____ " _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ
(прізвище, ім'я, по батькові)**

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові,

науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від " ____ " _____ 20__ року № ____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Дата видачі завдання _____

Приклад оформлення календарного плану виконання курсової роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір та обґрунтування теми дослідження.	вересень	
2.	Укладання орієнтовного графіка виконання курсової роботи.	вересень	
3.	Підбір та огляд наявної літератури з тем.	вересень	
4.	Складання попереднього плану роботи та узгодження його з науковим керівником.	жовтень	
5.	Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження.	жовтень	
6.	Опрацювання підібраної літератури з теми дослідження.	жовтень	
7.	Представлення теоретичних засад дослідження (Розділ 1).	жовтень	
8.	Підбір, аналіз та інтерпретація ілюстративного матеріалу (Розділ 2).	жовтень	
9.	Написання вступу, висновків, оформлення списку використаних джерел і додатків.	листопад	
10.	Редагування тексту роботи згідно вимог до оформлення наукового дослідження.	листопад	
11.	Подання чорнового варіанту дослідження науковому керівникові.	листопад	
12.	Виправлення зауважень та врахування рекомендацій наукового керівника, остаточне редагування тексту роботи.	листопад	
13.	Подання остаточного варіанту курсової роботи науковому керівникові.	грудень	
14.	Захист курсової роботи.	грудень	

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

**Приклад оформлення бібліографічного опису
використаних джерел**

КНИГИ

Один автор

1. Бенвенист Э. Общая лингвистика. 3-е изд. Москва: Эдиториал УРСС, 2009. 448 с.
2. Потапенко С. І. Вступ до когнітивної лінгвістики: навч. посіб. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2013. 132 с.
3. Hermann J. Sommerhaus, später. Frankfurt am Main: S. Fischer Verlag, 2018. 189 S.

Два автори

Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія "Наукові доповіді").

Три та більше авторів

Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.

ЖУРНАЛИ, ЗБІРНИКИ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

1. Блажко М.І. Емотиви у відображенні картини світу (на матеріалі короткого оповідання П. Зюскінда "Die Taube"). *Література та культура Полісся*. Серія "Філологічні науки". 2019. Вип. 96. № 13. С. 236–245.
2. Stscherbak, Olena. Zusammenwirken der linguistisch-rhetorischen Strategien in den deutschen Nachrichten im Internet. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2018. Вип. 11. С. 93–100.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Блажко М., Костюченко О. Лінгвокультурний типаж *САКСОНЕЦЬ* у німецькому художньому дискурсі. *Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 червня 2016). Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. С. 20–21.
2. Потапенко С. И. Магия чисел в эпоху коронавируса (на материале англоязычного новостного сайта Би-Би-Си). *Міжкультурна комунікація в*

науковому і освітньому просторі: матеріали І-ої Міжнародної наук.-практ. конф. Одеський національний політехнічний університет Українсько-німецький інститут (Одеса, 28-29 квітня 2020 р.). Одеса: Одеський національний політехнічний університет Українсько-німецький інститут, 2020. С. 32-36.

3. Ігнатенко А. В. Sprachliche Mittel mit temporaler Semantik im modernen deutschsprachigen autobiographischen Diskurs (am Material des Romans von Günter Grass "Beim Häuten der Zwiebel"). *Наука XXI століття: виклики, пріоритети, перспективи досліджень*: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Київ, 22 березня 2017 р.). Київ: "Політехніка", 2017. С. 94–95.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Weingärtner T. Judith Hermann – Sommerhaus, später // Rezensionen von Lettern.de. 2001. URL: <http://www.lettern.de/reherma.htm> (Дата звернення: 03.05.2020).

2. Potapenko S. Cognitive rhetoric of effect: energy flow as a means of persuasion in inaugurals. *Topics in Linguistics*. 2016. Vol.17, N.2. P. 12-25. URL: <https://www.degruyter.com/view/j/topling.2016.17.issue-2/topling-2016-0010/topling-2016-0010.xml?format=INT&rskey=4d3EbZ&result=2> (Дата звернення: 07.05.2020).

АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

1. Кулик Н. Д. Семантика німецьких адвербіальних фразеологізмів у лексикографічному висвітленні: денотативний та конотативний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2008. 20 с.

2. Лук'янець Г. Г. Колороніміка англомовного новинного Інтернет-дискурсу: когнітивно-риторичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2016. 21 с.

3. Щербак О. М. Дискурс німецькомовних Інтернет-новин: лінгвориторичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин, 2016. 20 с.

ДИСЕРТАЦІЇ

1. Блажко М. І. Прикметники і дієприкметники на позначення звучання в сучасній німецькій мові: семантика і комбінаторика: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2011. 240 с.

2. Карпенко О. Ю. Когнітивна ономастика як засіб пізнання власних назв: дис. ... д-ра філол. наук 10.02.15 / Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2006. 416 с.

СЛОВНИКИ

1. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.
2. Сагач Г. М. Словник основних термінів та понять риторики. Київ: МАУП, 2006. 280 с.
3. Duden – Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. Mannheim: Bibliographisches Institut AG, 2008. 928 S.
4. Duden. Deutsches Universalwörterbuch [Електронний ресурс]. URL: <http://www.duden.de/>
5. Metzler Lexikon Sprache / Hrsg. H. Glück, 4, aktualisierte und überarbeitete Auflage. Stuttgart Weimar: Verlag J. B. Metzler, 2010. 814 S.
6. Wahrig. Deutsches Wörterbuch. München: Mosaik Verlag. Verlagsgruppe Bertelsmann GmbH, 2002. 4358 S.

МОНОГРАФІЇ

1. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.
2. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти: монографія. Ніжин: Вид-во Ніжинськ. держ. ун-ту імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с.

Приклад скорочень німецькою мовою

Abb. – Abbildung
Abs. – Absatz
Anl. – Anlage
Bd. – Band
dt. – deutsch
Fn. – Fußnote
gem. – gemäß
Hrsg. – Herausgeber/-in
i. A. – im Auftrag
i. d. S. – in diesem Sinne
i. E. – im Ergebnis
i. R. v. – im Rahmen von
i. Ü. – im Übrigen
inkl. – inklusive
insb. – insbesondere
m. E. – meines Erachtens
o. g. – oben genannt
p. a. – per annum (pro Jahr)
rd. – rund
s. a. – siehe auch
sog. – sogenannt
Tab. – Tabelle
Tel. – Telefon
u. E. – unseres Erachtens
u. v. m. – und vieles mehr
vgl. – vergleiche
vs. – versus
z. Hd. – zu Händen
zz./zzt. – zurzeit
Ziff. – Ziffer
zit. – zitiert
zzgl. – zuzüglich
bspt. – beispielsweise
bzw. – beziehungsweise
d.h. – das heißt
c.a. – circa
etc. – et cetera / und so weiter

evtl. – eventuell
f./ff. – folgende Seite / folgende Seiten
ggf. – gegebenenfalls
i.d.R. – in der Regel
lt. – laut
o.Ä. / o.ä. – oder Ähnliche/s / oder ähnlich
s.o. – siehe oben
s.u. – sieh unten
u.a. – und andere / und anderes; unter anderen / unter anderem
u.a.m. – und andere/s mehr
usw. – und so weiter
u.U. – unter Umständen
v.a. – vor allem
z.B. – zum Beispiel
z.T. – zum Teil
z.Z. / zz (t). – zur Zeit / zurzeit

Для нотаток

Навчальне видання

Укладачі:

Блажко Марія Іванівна,
Щербак Олена Миколаївна

**ВЧИМОСЯ ПИСАТИ КУРСОВУ РОБОТУ
З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

*Навчально-методичний посібник
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
факультету іноземних мов НДУ імені Миколи Гоголя,
що навчаються за ОПП "Середня освіта. Німецька мова і література"*

Технічний редактор – І. П. Борис
Комп'ютерна верстка – Н. О. Приходько

Друкується за авторським редагуванням.

Підписано до друку 11.09.2020
Гарнітура ComputerModern
Замовлення № 19

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 1,92
Ум. друк. арк. 2,67

Папір офсетний
Електронне видання

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3-А
(04631) 7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.